

**Ενημερωτική δράση-Εργαστήριο
για την ένταξη του εκτενούς/αυτοτελούς λογοτεχνικού έργου στην εκπαίδευση
και την καλλιέργεια της φιλαναγνωσίας**

Πρόταση διδακτικής αξιοποίησης του λογοτεχνικού έργου

«Η τιμή και το χρήμα»

του Κωνσταντίνου Θεοτόκη

3η ομάδα

Αφού διαβάσετε το **Δ κεφάλαιο** του λογοτεχνικού έργου «Η τιμή και το χρήμα» (θα το βρείτε στον σύνδεσμο της ιστοσελίδας του ΙΕΠ [Λογοτεχνικά Έργα](#)), να καταγράψετε προτεινόμενες εισαγωγικές δραστηριότητες στην αναγνωστική εμπειρία για τη δημιουργία ευχάριστου κλίματος, καθώς και δραστηριότητες πριν, κατά τη διάρκεια και μετά την ανάγνωση του έργου, με βάση τους παρακάτω θεματικούς άξονες:

- 1. Διαλογικότητα του κειμένου (Διακειμενικότητα/Διαθεματικότητα)**
- 2. Δημιουργία και διαπραγμάτευση ανθρώπινων ταυτοτήτων (Σύνδεση με τις θεματικές ενότητες του νέου ΠΣ α) Αγάπη και Έρωτας, β) Ήρωες/Ηρωίδες-Αντήρωες/Αντηρωίδες, γ) Όνειρα και Όρια.**

Απάντηση: ΠΡΟΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ: κοινωνικό πλαίσιο (κουτσομπολιό-κοινωνικές αντιλήψεις- πρόβλεψη σε σχέση με τα προηγούμενα, θυμίζουμε την εποχή, εικόνες της εποχής εκείνης ή από την τηλεοπτική μεταφορά)

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ: Εκφραστική ανάγνωση, κατανόηση (χρόνος, τόπος, πρόσωπα, αφηγηματικοί τρόποι, δράση και πλοκή. (Ημερολόγιο ανάγνωσης) Γραφικοί οργανωτές παιχνίδι ρόλων

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΝΑΓΝΩΣΗ: Δημιουργική γραφή, αφίσα, έρευνα στο διαδίκτυο για ήθη και έθιμα της εποχής και δημιουργία padlet, Θεατρικές τεχνικές (διάδρομος συνείδησης, ρόλος στον τοίχο, κύκλος κουτσομπολιού), δραματοποίηση ...

Τα ακόλουθα μπορούν να αποτελέσουν βάση/υλικό προβληματισμού και σύνθεσης δραστηριοτήτων:

1. Διακειμενικότητα:

α. Παπαδιαμάντης “Φόνισσα”, Βιζυηνός, Καρκαβίτσας (λ.χ. “Λυγερή”), Καμπύσης (“Όχτροί και φίλοι”, και στο θέμα της πολιτικής διάστασης και συναλλαγής): το θέμα της προίκας που ορίζει, μέσω των κοινωνικών συμφραζομένων, τις ζωές των ανθρώπων

β. Ιστορικοκοινωνικό πλαίσιο των Επτανήσων της εποχής: δειγματικά, Λασκαράτος “Τα μυστήρια της Κεφαλονιάς”

γ. Κοινωνική κριτική (το “κουτσομπολιό” στη ρούγα), διάσταση πλουσίων-φτωχών, η θέση της γυναίκας εν γένει και τα φυσικά/κοινωνικά προσόντα ή τα μειονεκτήματά της - πώς εκτιμώνται - πώς αποτελούν μέρος μιας “συναλλαγής” ενόψει του γάμου

δ. Διαλογική σύνδεση με το έργο του Κ. Χατζόπουλου - αντανάκλαση των σοσιαλιστικών ιδεών - πλαίσιο νατουραλισμού/κοινωνικού ρεαλισμού - σύνδεση με έργα της ξένης ρεαλιστικής/νατουραλιστικής λογοτεχνίας (Ζολά, Φλωμπέρ λ.χ. “Μαντάμ Μποβαρύ”)

3. Δημιουργία και διαπραγμάτευση ανθρώπινων ταυτοτήτων (Σύνδεση με τις θεματικές ενότητες του νέου ΠΣ

α. Αγάπη και Έρωτας: ο ματαιωμένος από τις κοινωνικές παραμέτρους και την ανθρώπινη αδυναμία έρωτας των Ανδρέα-Ρήνης και η θαυμαστή ενηλικίωση και αυτοσυνειδησιακή πορεία της Ρήνης / θέματα πλούσιας διακειμενικότητας / στο κεφ. Δ παρουσιάζονται οι κοινωνικές δυνάμεις που αντιμάχονται την αγάπη-έρωτα ή τα χρησιμοποιούν για συμφέροντες γάμους

β. Ήρωες/Ηρωίδες-Αντιήρωες/Αντιηρωίδες: ηρωίδες στο έργο είναι οι γυναίκες σιόρα Επιστήμη και Ρήνη (αξιοθαύμαστο για τα κοινωνικά δεδομένα της εποχής αλλά όχι σπάνιο πρβλ. Παπαδιαμάντη) - αντιήρωες είναι ο Ανδρέας και ο Τρίνκουλος, οι οποίοι “περπατούν στη γκρίζα ζώνη” (και στο κεφ. Δ)

γ. Όνειρα και Όρια: τα όνειρα των 2 ερωτευμένων και η ματαίωσή τους από το ότι ο Ανδρέας είναι “σκλάβος στα δεσμά” της κοινωνίας που δεν μπορεί να υπερβεί (αυτό είναι το όριό του) ενώ η Ρήνη είναι πιστή στην ηθική και την ειλικρίνεια και την αληθινή αγάπη της που δεν την ξεπουλά ακόμη και όταν στο τέλος ο δρόμος για τον γάμο ανοίγει (αυτό είναι το όριό της) /κεφ. Δ: ο γάμος περιορίζεται από το συμφέρον, την ηθική της εποχής, το κατεστημένο, την αδυναμία κοινωνικής κινητικότητας - το όριο της Επιστήμης: η φροντίδα για όλο το σπίτι, και για τα υπόλοιπα παιδιά με έμφαση στο αγόρι βάσει των κοινωνικών συμβάσεων της εποχής - τα όρια της ηθικής που θέτει η εποχή για τη γυναίκα (σελ. 47).